

3-051(082)

378:37.011.3
-051(082)

П 32

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ДВНЗ «КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Факультет дошкільної і технологічної освіти
Кафедра педагогіки та методики технологічної освіти

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

*Матеріали
Всеукраїнської наукової конференції*

2-3 жовтня 2014 року

Кривий Ріг- 2014

світогляд. Оцінювання роботи учнів відбувається протягом всієї роботи над проектом. Вчитель планує його так, щоб використовувати різноманітні стратегії та засоби оцінювання; вести оцінювання у продовж всього навчального циклу; надавати можливість кількісно оцінювати важливі навчальні цілі для теми; залучати учнів до процесу оцінювання.

З метою залучення учнів до процесу оцінювання вчитель має забезпечити учнів наступним: чіткими критеріями оцінювання до початку виконання проектів щодо презентації та творчі роботи учнів; моделями та інструкціями для високоякісної роботи; можливостями для здійснення моніторингу - відслідковування ходу власного просування у навчанні; засобами надання конструктивного зворотного зв'язку іншим учням та можливостями отримання оціночних даних від інших учнів для того, щоб покращити власну виконану роботу і діяльність; надати достатньо часу для представлення результатів та поліпшення процесів і продуктів; підтримкою для формування учнями власних нових завдань для їх майбутнього навчання.

Оцінювання проектів, орієнтоване на розвиток навичок 21 століття, допомагає вчителям вибудовувати певну стратегію, вбудовану в навчальний процес, в якому учні глибше розуміють вивчене, думають на більш високому рівні, і стають цілеспрямованими у навчанні. Користуючись можливостями системи "Google", вчитель і учні можуть відчутти переваги різних видів оцінювання (само- і взаємооцінювання). Завдяки технології «Інтел» учитель може створити засоби оцінювання власноруч або використовувати напрацювання своїх колег. Таким чином вчитель набуває ролі фасилітатора, консультанта, який спостерігає, спрямовує, підказує, керуючи навчальною діяльністю учнів за принципами гуманістичної педагогіки.

*Н. В. Волкова, к. пед. н., доцент,
Криворізький педагогічний інститут
ДВНЗ «Криворізький національний університет»*

ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЗМІСТОВОГО ТА ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОМПОНЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Будувати навчальний процес ефективно – означає цілісно й у взаємозв'язку застосовувати педагогічні закономірності, що виправдали себе на практиці, принципи й дидактичні правила, творчо використовуючи їх при вирішенні нових завдань у сучасних умовах (Ю. Бабанський [1, с. 107]). На перший план тут виходить пошук необхідних чинників, факторів, обставин, умов навчання, що зумовлюють ефективність взаємозв'язку змістового та процесуального компонентів навчання дисциплін технічного характеру.

В. Буряк дидактичні умови визначає як «мотиваційну обумовленість навчально-пізнавальної діяльності, пов'язану з розвитком особистісних мотивів навчання до суспільно-значущих; дидактичну обробку навчального матеріалу

спеціальних дисциплін, узгодження із цілями підготовки фахівців; законами, принципами, правилами навчання; наближення характеру навчально-пізнавальної діяльності до характеру майбутньої спеціальності» [3, с. 41].

Помітимо, що розмаїтість існуючих у цей час педагогічних, дидактичних, методичних умов багато в чому залежить від цілей і завдань, які ставлять перед собою дослідники, а також від вимог суспільства до школи, що змінюються. З цих позицій можна визначати *дидактичні умови* як фактори, спеціально сконструйовані дидактичні процедури, від яких залежить ефективність функціонування даної педагогічної системи.

С. Феоктистов під дидактичними умовами розуміє спеціально змодельовані (сконструйовані) навчаючі процедури, реалізація яких дозволить успішно вирішувати певний клас освітніх завдань.

Навчальна діяльність учнів має структуру, що складається із двох складових частин: предметної (змістової) й суто навчальної (методичної, процесуальної) діяльності. Іншими словами – учень не тільки вивчає конкретний навчальний предмет, засвоює його зміст, але одночасно з цим учиться вчитися, тобто опановує знаннями, уміннями й навичками, методами й прийомами самоосвіти, набуває досвіду творчої діяльності.

У «традиційному» навчанні міцність знань забезпечується через повідомлення інформації вчителем, її запам'ятовування і відтворення учнем, поза урахуванням необхідності усвідомлення школярами загальних ідей світосприйняття, формування умінь та навичок самостійного здобуття знань, способів наукового мислення та методів дослідження – всього того, що суттєво вирізняє відмінність між поняттями «навчальна інформація» та «знання». У такому підході змістовий аспект превалює над процесуальним.

За способом використання у зовнішньому плані В. Безпалько, І. Зимня, В. Краєвський, І. Лернер, І. Малафійк, І. Підласий, М. Скаткін, Г. Щукіна, Т. Шамова та інші розрізняють два види діяльності учнів – продуктивну та репродуктивну, які можуть виконуватися з різним ступенем самостійності за наявністю чи відсутністю зовнішньої опори. Якщо при репродуктивній діяльності засвоєна інформація тільки відтворюється в різних поєднаннях і комбінаціях від буквальної копії до будь-якого реконструктивного її відтворення і застосування в типових ситуаціях, то у процесі продуктивної діяльності створюється нова інформація: про об'єкти пізнання, їхні властивості, алгоритми дій з ними, способи перетворювання тощо. Залежно від цього можна розглянути 4-ри рівня знань: знання-знайомства, знання-копії, знання-уміння та знання-трансформації [3].

Кожна група знань може бути засвоєна, якщо у ній виявлена інформаційна та операціональна сторони, тобто відповідний прийом навчальної роботи та складова його частина – прийоми розумової діяльності. Відтак, основним видом діяльності з опанування змісту навчання технологічного циклу дисциплін є дидактичні види та підвиди вправ, які будуються на основі структури пізнавальної діяльності, це: підготовчі (попередні та пропедевтичні); вступні (мотиваційні та пізнавальні); пробні (попереджувальні, коментовані,

пояснювальні); тренувальні (за зразком, за інструкцією, за завданням); творчі (реконструктивні, конструктивні, проблемні); контрольні (В. Онищук, В. Паламарчук та інші). Змістове наповнення матеріалу має відбуватися з урахуванням дидактичної та розвивальної мети навчання у даному класі. Основною вимогою до системи вправ та завдань є поступове нарощування змістовності, операціональне ускладнення, варіативність, диференційованість, наступність, охоплення усіх аспектів матеріалу, що вивчається.

Таким чином, залежно від ступеня співвідношення у навчальному матеріалу технічного циклу дисциплін змістового та процесуального компонентів особистісна позиція учнів може обумовлюватися наступними обставинами: внутрішніми мотивами пізнавального характеру; ступенем наданої з боку вчителя свободою дій у виборі змісту завдань; урізноманітненню форм організації навчання; складністю та багаторівневістю завдання і формою його виконання; ступенем самостійності необхідних навчальних дій; можливістю застосування різних джерел технічної інформації.

Література

1. Бабанский Ю. К. Оптимизация процесса обучения: Общедидактический аспект / Юрий Константинович Бабанский. – М. : Педагогика, 1977. – 96 с.
2. Буряк В. К. Самостоятельная работа учащихся / В. К. Буряк. – М. : Просвещение, 1984. – 64 с.
3. Подласый И. П. Педагогика : Новый курс : учеб. [для высш. учеб. заведений] : В 2 кн. / Иван Павлович Подласый. – М. : Владос, 2001. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.

*І. В. Онищенко, к. філол. наук,
доцент кафедри теорії і практики початкової освіти
Криворізький педагогічний інститут
ДВНЗ «Криворізький національний університет»*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

Відповідно до вимог Болонського процесу пріоритетними завданнями підготовки майбутніх фахівців є формування у студентів самоосвітньої компетентності, інформаційно-педагогічної культури, мотиваційно-ціннісного ставлення до педагогічної діяльності, усвідомленої потреби самостійно здобувати знання й використовувати їх на практиці.

Ефективна самостійна робота студентів у сучасному ВНЗ можлива за умов створення і функціонування інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища (ІКПС), яке активізує самостійну пізнавальну діяльність майбутніх фахівців, створює сприятливі умови для самостійного здобуття знань, їх якісного засвоєння та використання в майбутній педагогічній діяльності, надає можливість для саморозвитку, самореалізації та самовдосконалення, підтримує